

EL PAS PER LA VALLFERRERA DELS REFUGIATS DEL FEIXISME

El Principat d'Andorra, atesa la seva situació estratègica dins dels Pirineus i el seu peculiar estatus polític, jugà un paper rellevant en tots els esdeveniments que afectaren a la frontera des de la Guerra Civil Espanyola. Durant els anys de la Segona Guerra Mundial s'hi establirà part de l'estructura de les xarxes d'evasió, hi residiran guies i enllaços i es disposarà de cases per donar suport a aquells que volien passar a Espanya. Tot això féu que el Govern espanyol mantingués una especial atenció al que hi succeïa i s'intensifiqués la vigilància sobre les entrades i sortides del Principat.

Tot i que la major part de refugiats abandonaven terres andorranes en direcció a la vall del riu Segre, alguns grups puntuals s'introduïran al Pallars per la Vallferrera. Els passos utilitzats són els tradicionals colls que comuniquen ambdós territoris, transitats secularment ja sigui pels contrabandistes, pels fugitius de la Guerra Civil Espanyola, pels maquis... Així, la ruta comprenia els recorreguts següents:

- Trajecte 1: Andorra - Port de Baiau - Àreu - Alins
- Trajecte 2: Andorra - Port Negre - Tor - Alins
- Trajecte 3: Andorra - Port de l'Ovella - Tor - Alins
- Trajecte 4: Andorra - Port de Cabús - Tor - Alins

Aquesta ruta presenta, a més, una característica particular que no podem obviar i que és un exemple conclouent per tal de caracteritzar la frontera i els seus passos com a lloc de fugida en funció de les circumstàncies polítiques o socials que es visqueren a la Europa del segle XX. Finalitzada la Segona Guerra Mundial entraran a Espanya nombrosos alemanys fugint de la persecució a que eren sotmesos i cercant protecció del règim de Franco. El recorregut que anava d'Andorra a Tor fou un dels punts per on, de manera puntual, arribaran aquests nazis. Així doncs, els mateixos camins que havien estat protagonistes del pas de jueus, anys després ho foren de la fugida dels nazis.

